

“Э-ТРАНС ЛОЖИСТИКС” ХК

Санхүүгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31

(Хараат бус аудиторын тайлангийн хамт)

2024 он

Агуулга

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТАЛААРХИ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ.....	3
ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН	4
САНХҮҮ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН.....	6
ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН.....	7
ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН	8
МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН.....	9
1 Компанийн талаарх мэдээлэл.....	10
2 Компанийн үйл ажиллагааны орчин.....	10
3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд.....	11
4 Шинэ буюу шинэчилсэн стандарт болон тайлбар тодруулгуудын хэрэгжилт.....	12
5 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд	12
6 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо	13
7 Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	20
8 Дансны авлага болон бусад авлага.....	20
9 Бараа материал.....	21
10 Урьдчилж төлсөн зардал тооцоо.....	21
11 Биет бус хөрөнгө.....	21
12 Үндсэн хөрөнгө.....	22
13 Дансны болон бусад өглөг.....	23
14 Урьдчилж орсон орлого.....	23
15 Нөөц өр төлбөр.....	23
16 Татварын өглөг	23
17 Орлогын татварын зардал	24
18 Эздийн өмч.....	24
19 Орлого	25
20 Борлуулалтын өртөг.....	25
21 Үйл ажиллагааны зардал	25
22 Бусад ашиг, алдагдал.....	27
23 Эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо.....	27
24 Капиталын удирдлага	28
25 Холбоотой талууд.....	29
26 Үүрэг хариуцлага ба болзошгүй зүйлс.....	29
27 Тайлангийн дараах үйл явдал.....	30

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

Аудитын олон улсын стандарт	АОУС
Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	ААНОАТ
Зээлийн үнэ цэнийн хүлээгдэж буй алдагдал	ЗҮЦХБА
Бүгд найрамдах хятад ард улс	БНХАУ
Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар	НӨАТ
Нягтлан бодох бүртгэл	НББ
Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөл	НБЁЗОУСЗ
Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт	НББОУС
Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын зөвлөл	НББОУСЗ
Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт	СТОУС
Хүү, татвар, элэгдэл, хорогдлын өмнөх ашиг	ХТЭХӨА
Хувьцаат компани	ХК
Банкны санал болгож буй дотоод хүү /Interbank Offered Rates/	IBOR

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТАЛААРХИ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

“Э-Транс ложистикс” ХК-ийн захирал Ч.Энхболд, нягтлан бодогч Э.Ариунтуяа бид энэхүү тайланд үзүүлсэн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи санхүүгийн байдал, энэ өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн үйл ажиллагааны үр дүн, өмчийн өөрчлөлт болон мөнгөн гүйлгээ, санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу үнэн зөв бодитой, илэрхийлсэн болохыг баталж байна.

ДОРНОГОБЬ АЙМАГ
Э-ТРАНС
ЛОЖИСТИКС
ЗАХИРАЛ
Ч.ЭНХБОЛД ХК
Огноо: 2024 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдөр
ТТН4136 3309665

НЯГТЛАН БОДОГЧ
Э.АРИУНТУЯА
Огноо: 2024 оны .. дүгээр сарын ...-ны өдөр

“ИХМОНГОЛ ХӨЛӨГ АУДИТ” ХХК
НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛ, АУДИТ БИЗНЕС ЗӨВЛӨГӨӨ

Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 2 дугаар хороо,
Төмөрчний гудамж, 8 дугаар байр, 1003 тоот
Утас: (+976) 7000 – 1778, Утас: (+976) 7000 – 1778,
И-мэйл: info@imkaudit.mn, Веб хуудас: www.imkaudit.mn

2024.04.18 № 9/2024/29

Танай _____-ны № _____-т

**ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН
ДҮГНЭЛТ**

Зөрчилгүй дүгнэлт

Бид “Э-Транс ложистикс” ХК (цаашид “Компани”гэх)-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний санхүүгийн байдлын тайлан, энэ өдрөөр тасалбар болгосон жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, эдгээр санхүүгийн тайлантай холбоотой нэмэлт тодруулга болон нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудад аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, санхүүгийн байдлын тайлан, энэ өдрөөр тасалбар болгосон жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь бүх материаллаг зүйлсийн хувьд, Компанийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал, энэ өдрөөр тасалбар болгосон тайлант жилийн санхүүгийн гүйцэтгэл болон мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу үнэн, шударгаар толилуулсан байна гэж дүгнэж байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын олон улсын стандарт(‘АОУС’)-ын дагуу хийсэн. Эдгээр стандартын дагуу хүлээх хариуцлагаа энэхүү тайлангийн Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага хэсэгт тайлбарласан. Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөл (НБЁЗОУСЗ)-өөс гаргасан Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм болон Аудитын тухай Монгол улсын хуулиар санхүүгийн тайлангийн аудитад тавигддаг ёс зүйн шаардлагын дагуу Бид компаниас хараат бус бөгөөд хууль болон НБЁЗОУСЗ-өөс гаргасан дүрмийн шаардлагын дагуу тавигддаг ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь дүгнэлт гаргахад хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэл болно гэж найдаж байна.

Санхүүгийн тайлантай холбоотой удирдлагын үүрэг хариуцлага

Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу бэлтгэж, толилуулах нь компанийн удирдлагын үүрэг болно. Энэхүү үүрэг хариуцлагад санхүүгийн тайлангуудыг залилан юм уу алдаанаас үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийлэлгүйгээр бэлтгэж, шударгаар толилуулахтай холбоотой дотоод хяналтын системийг зохиож, хэрэгжүүлэн, түүнийгээ тууштай ажиллуулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тохиромжтой бодлогуудыг сонгож, хэрэглэх, нөхцөл байдалд тохируулан нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллуудыг хийх зэрэг зүйлс багтана.

Аудиторын үүрэг хариуцлага

Бидний үүрэг хариуцлага бол гүйцэтгэсэн аудитдаа тулгуурлан эдгээр санхүүгийн тайлангуудад дүгнэлт гаргах явдал юм. Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандартын дагуу хийж гүйцэтгэдэг.

Эдгээр стандартууд нь ёс зүйн шаардлагуудыг баримталж, санхүүгийн тайлангууд нь материаллаг зөрчилгүй илэрхийлэгдсэн эсэх талаар ул үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг биднээс шаарддаг. Аудитын үед санхүүгийн тайлангууд дахь дүн болон тодруулгын талаар аудитын нотолгоо олж авахад чиглэгдсэн горимуудыг гүйцэтгэсэн. Эдгээр горимуудыг аудиторын шийдэлд суурилан сонгодог бөгөөд үүнд, залилан юм уу алдаанаас үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийн тооцоолол багтдаг. Эдгээр эрсдэлийн тооцооллыг хийхтэй холбоотойгоор, аудитор компанийн дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд нь дүгнэлт өгөх зорилгоор бус харин тухайн нөхцөл байдалд тохирсон аудитын горимыг сонгож хэрэглэх зорилгоор компанийн санхүүгийн тайланг бэлтгэж, шударгаар толилуулахад зориулан хэрэглэж байгаа дотоод хяналтыг авч үздэг. Мөн санхүүгийн тайлагналыг бүхэлд нь үнэлэхээс гадна, удирдлагын зүгээс хийсэн томоохон тооцооллуудын үндэслэлтэй байдал, хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын тохиромжтой байдлыг үнэлэх ажлыг бидний аудит багтаасан. Бидний гүйцэтгэсэн аудит нь аудитын дүгнэлт гаргахад хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоогоор хангагдсан гэж бид итгэж байна.

Хэрэглээний хязгаарлалт

Энэхүү тайлан нь Монгол Улсын “Компанийн тухай хууль”-ийн 94 дүгээр зүйлд заасан хуулийн этгээд болох хувьцаа эзэмшигчийн хүсэлтийн дагуу зөвхөн компанийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулагдсан ба аливаа нэгэн өөр зорилго агуулаагүй болно.

Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд бусад этгээдийн өмнө үүрэг хариуцлага хүлээхгүй болно.

Бусад хууль тогтоомж, зохицуулалтын шаардлагын талаарх тайлан

Түүнчлэн, санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ Монгол улсад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн зарчмууд болон Сангийн Сайдын тушаалаар баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн заавартай нийцэж байна.

ИХМОНГОЛ ХӨЛӨГ АУДИТ ХХК

Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Улаанбаатар хот, Монгол Улс

Огноо: 2024 оны 04 дүгээр сарын 18

С.ТУНГАЛАГ

Захирал

САНХҮҮ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
	2022.12.31	2023.12.31
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	301,833,666.26	571,517,003.97
Дансны авлага	16,241,701.84	17,495,784.15
Бусад авлага	4,000,000.00	4,000,000.00
Бараа материал	64,525,711.54	56,790,945.38
Урьдчилж төлсөн зардал/гооцоо	86,948,242.04	296,947,443.65
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	473,549,321.68	946,751,177.15
Үндсэн хөрөнгө	4,355,304,348.86	4,409,230,682.53
Биет бус хөрөнгө	344,398,389.51	280,699,288.96
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	4,699,702,738.37	4,689,929,971.49
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	5,173,252,060.05	5,636,681,148.64
Дансны өглөг	1,284,676.77	1,284,676.76
Цалингийн өглөг	-	4,922,605.30
Татварын өр	49,638,768.16	80,215,714.35
Урьдчилж орсон орлого	5,517,000.00	3,400,000.00
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	11,818,182.80	11,508,006.80
Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	68,258,627.73	101,331,003.21
Бусад урт хугацаат өр төлбөр	-	-
Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	-	-
Өр төлбөрийн дүн	68,258,627.73	101,331,003.21
Хувийн өмч	4,620,000,000.13	4,620,000,000.13
Нэмж төлөгдсөн капитал	154,000,000.00	154,000,000.00
Эздийн өмчийн бусад хэсэг	774,858,080.00	774,858,080.00
Хуримтлагдсан ашиг	(443,864,647.81)	(13,507,934.70)
Эздийн өмчийн дүн	5,104,993,432.32	5,535,350,145.43
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	5,173,252,060.05	5,636,681,148.64

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн бүрдэл хэсэг болно.

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
	2022.12.31	2023.12.31
Борлуулалтын орлого	1,220,160,361.81	2,483,572,565.32
Борлуулалтын өртөг	-	-
Нийт ашиг/алдагдал	1,220,160,361.81	2,483,572,565.32
Түрээсийн орлого	41,272,726.73	53,046,059.99
Хүүгийн орлого		1,013,882.53
Борлуулалт маркетингийн зардал	1,205,929,825.67	1,875,787,256.95
Бусад зардал	24,566,422.00	26,704,012.73
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)	56,146.63	-
Татвар төлөхийн өмнөх ашиг/алдагдал	30,992,987.50	635,141,238.16
Орлогын албан татвар	5,550,326.29	66,184,525.08
Татварын дараах ашиг/алдагдал	25,442,661.21	568,956,713.08

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн бүрдэл хэсэг болно.

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/тогрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмч	Нэмж төлөгдсөн капитал	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
2022 оны 12 -р сарын 31 - ний үлдэгдэл	4,620,000,000.13	154,000,000.00	774,858,080.00	(443,864,647.81)	5,104,993,432.32
Залруулсан үлдэгдэл	4,620,000,000.13	154,000,000.00	774,858,080.00	(443,864,647.81)	5,104,993,432.32
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	-	-	-	-	-
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	568,956,713.08	568,956,713.08
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	138,600,000.00	138,600,000.00
2023 оны 12 -р сарын 31 - ний үлдэгдэл	4,620,000,000.13	154,000,000.00	774,858,080.00	(13,507,934.73)	5,535,350,145.40

авсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн бүрдэл хэсэг болно.

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Үзүүлэлт	2022.12.31	/төгрөгөөр/ 2023.12.31
Мөнгөн орлогын дүн	1,420,392,298.18	2,780,971,415.90
Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	1,388,139,138.83	2,778,253,955.90
Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	1,999,826.00	2,717,460.00
Буцаан авсан албан татвар	27,075,186.72	-
Бусад мөнгөн орлого	3,178,146.63	-
Мөнгөн зарлагын дүн	1,082,299,603.42	2,287,233,578.24
Ажиллагчдад төлсөн	471,450,477.03	741,359,632.71
Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	67,994,442.40	101,268,274.25
Бараа материал авахад төлсөн	144,084,598.99	565,294,624.27
Ашиглалтын зардалд төлсөн	85,621,905.60	113,144,503.10
Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	107,347,464.50	185,720,481.56
Хүүгийн төлбөрт төлсөн	-	101,388.25
Татварын байгууллагад төлсөн	173,749,017.78	330,931,910.49
Даатгалын төлбөрт төлсөн мөнгө	735,075.00	8,163,000.00
Бусад мөнгөн зарлага	31,316,622.12	241,249,763.61
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	338,092,694.76	493,737,837.66
Мөнгөн орлогын дүн	300,262.90	119,625,808.53
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	-	-
Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгааны буцаан төлөлт	300,262.90	118,611,926.00
Хүлээн авсан хүүгийн орлого	-	1,013,882.53
Мөнгөн зарлагын дүн	232,483,930.00	212,936,759.04
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	223,803,750.00	100,718,538.04
Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	4,650,000.00	-
Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	4,030,180.00	112,218,221.00
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(232,183,667.10)	(93,310,950.51)
Мөнгөн орлогын дүн	-	-
Мөнгөн зарлагын дүн	41,421,772.16	130,743,549.45
Бусад мөнгөн зарлага	-	-
Төлсөн ногдол ашиг	41,421,772.16	130,743,549.45
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(334,762,027.50)	(41,421,772.16)
Валютын ханшны зөрүү	-	-
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	64,487,255.51	269,683,337.71
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	237,346,410.75	301,833,666.26
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	301,833,666.26	571,517,003.97

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн бүрдэл хэсэг болно.

1 Компанийн талаарх мэдээлэл

Э-Транс ложистикс ХХК нь Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу 2007 онд байгуулагдсан, 2010 онд Э-Транс ложистикс ХХК-д ачаа шилжүүлэн ачуулах терминалаа шилжүүлсэн Э-Транс ложистикс ХХК нь 2011 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдөр нээлттэй хувьцаа гаргах хувьцаат компани болсон.

Компанийн хаяг: Дорноговь аймаг, Замын Үүд сум, 1 дүгээр баг, Төмөр замчдын өргөн чөлөө гудамж, 04-411 тоот Э-Транс ложистикс ХК-ийн байр. Утас: 02524543813

Компанийн улсын бүртгэлийн дугаар: 0610001001, Регистр: 3309665.

Э-Транс ложистикс ХК нь Зам, тээврийн хөгжлийн яамны 2019 оны 09 дүгээр сарын 04-ны өдрийн, “Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай” болон Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг багц дүрэм, үндэсний холбогдох стандартын дагуу 3 жилийн хугацаатайгаар “Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээ”

КОД:0-2 Дагнасан хэрэглээний зам талбайн тусгай зөвшөөрлийг авсан.

Э-Транс ложистикс ХК нь Улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд “Ачаа шилжүүлэн ачих” болон “Гадаад худалдаа” эрхлэхээр бүртгүүлсэн бөгөөд 2016 онд компанийн шинэчлэгдсэн дүрэмд дараах үйл ажиллагааг эрхлэхээр заасан байна. Үүнд:

- Ачаа шилжүүлэн ачих
- Гадаад, дотоод худалдаа
- Компанийн тухай хууль, эрх зүйн зохицуулалтуудын хүрээнд бусад үйл ажиллагааг гүйцэтгэх бөгөөд Монгол Улсын хуулийн дагуу эрх үүргээ хэрэгжүүлэн ажиллана гэж заасан байна.

Компанийн дүрмийн сан нь нэг бүр нь 100 төгрөгийн үнэтэй 46,200,000 ширхэг энгийн хувьцаанаас бүрдэж байна. Хувьцааны тоо ширхэг болон хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц дараах байдалтай байна.

Нэр	Хувьцаа эзэмшигчдийн		Хувьцааны эзэмшил			
			2022 он		2023 он	
			Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
Э Транс ХХК	1	2546485	23,100,000	50.00	23,100,000	50.00
Би Ди Сек	1	2052482	13,725,020	29.71	13,739,770	29.74
Тасган инвест	1	6319238	5,102,298	11.04	5,102,298	11.04
ZWAHR ALEHANDER	1	7105188 M	1,698,217	3.68	1,698,567	3.68
Би Ди Пи Эй Эф	1	6439349	1,284,457	2.78	1,284,457	2.78
Бусад аж ахуйн нэгж	18	-	66,482	0.14	66,482	0.14
Монгол Улсын иргэн	321		862,964	1.87	855,841	1.85
Гадаадын иргэн	16		360,562	0.78	352,585	0.76
НИЙТ ДҮН	363	-	46,200,000	100	46,200,000	100

2 Компанийн үйл ажиллагааны орчин

Монгол улсын эдийн засаг нь хөгжиж байгаа эдийн засаг юм. Энэ нь тус улсын эдийн засгийн нөхцөл байдал нь зэсийн болон нүүрсний үнээс ихээхэн хамааралтай. Хууль эрх зүй, татварын зохицуулалтын орчин үргэлжлэн хөгжиж, байнга өөрчлөгдөж, холбогдох журам заавар өөрчлөгдөж байна.

Монгол Улсын татвар, валютын ханш, гаалийн хууль тогтоомж тогтвортой хэдий ч, гадаад худалдааны нөхцөл хурдтай хувирч байна. Монгол Улсын эдийн засгийн цаашдын гүйцэтгэл нь БНХАУ-ын эрэлтийн гасралтгүй байдал, дэлхийн зах зээл дээрх түүхий эдийн үнийн тогтворгүй байдал зэрэгтэй шууд холбоотой бөгөөд Засгийн газраас авч хэрэгжүүлж буй эдийн засаг, санхүү, мөнгөний арга хэмжээний үр нөлөө, татвар, хууль эрх зүйн зохицуулалт, улс төрийн үйл явцаас хамаарна. Дэлхийн эдийн засгийн өнөөгийн тодорхойгүй байдал, санхүүгийн зах зээлийн

тогтворгүй байдал, дэлхийн зах зээл дээрх түүхий эдийн үнийн тогтворгүй байдал, Монголын эдийн засгийн өсөлт удаахрах, төгрөгийн ам.доллар, юаньтай харьцах ханшийн сулрал болон бусад болзошгүй эрсдэлүүд нь Монгол улсын болон компанийн санхүүгийн нөхцөлд ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй юм. Ирээдүйн эдийн засаг, зохицуулалтын нөхцөл байдал нь удирдлагын одоогийн хүлээлтээс өөр байж болно.

3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд

3.1 Тайлан бэлтгэх үндэслэл

Компанийн санхүүгийн тайлангууд нь НББОУСЗ–өөс гаргасан СТОУС–ын дагуу бэлтгэгдсэн. Санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг түүхэн өртгийн зарчмаар бэлтгэсэн болно. Санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг Компанийн үйл ажиллагааны мөнгөн тэмдэгт болох Монгол улсын мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр толилуулсан. Санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг тодруулгад өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд төгрөгөөр тайлагнасан.

3.2 Хэмжүүрийн суурь

Санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгад тусгайлан зааснаас бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртгийн зарчимд үндэслэн бэлтгэсэн.

3.3 Бүртгэлийн ба толилуулгын валют

Энэхүү санхүүгийн тайланг бэлтгэж, тайлагнахдаа Э-Транс ложистикс ХК нь бүртгэлийн валют буюу компанийн үйл ажиллагаа эрхэлж буй эдийн засгийн орчны үндсэн валют болох Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр илэрхийлсэн. Бүх дүнг төгрөгөөр толилуулсан.

3.4 Тасралтгүй байх зарчим

Санхүүгийн тайланг удирдлага зохистой гэж үзсэний дагуу тасралтгүй байх зарчмын дагуу бэлтгэсэн.

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Э-Транс ложистикс ХК-ийн эргэлтийн хөрөнгийн дүн нь богино хугацаат өр төлбөрийн дүнгээс 845,420,173.94 төгрөгийн илүүдэлтэй бөгөөд урт хугацаат зээл байхгүй.

3.5 Таамаглал, тооцоолол ба үнэлгээ хэрэглэх нь

Санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал тооцоолол, үнэлгээ хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлгээ нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, мөн хөрөнгө, өр төлбөр, орлого зардлын зүйлсийн дүнг тодорхойлоход нөлөөлдөг. Гүйцэтгэлээрх үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Компани санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ тухайн үеийн боломжит таамаглал, тооцоолол дээр суурилсан. Одоогийн нөхцөл байдал болон ирээдүйн таамаглал нь зах зээлийн өөрчлөлт эсвэл компанийн хяналтаас гадуурх үйл ажиллагаанаас хамаарч өөрчлөгдөж болзошгүй. Үүнтэй холбоотойгоор аливаа өөрчлөлтүүд тохиолдсон даруйдаа таамаглалын суурь болон тооцоололд тусгагддаг.

Дараа жилийн санхүүгийн тайланд материаллаг залруулга хийх эрсдэл учруулахуйц таамаглал болон тооцооллын тодорхой бус асуудлын талаарх мэдээллийг доор дурдсан тодруулгын хэсэгт багтаасан.

3.5.1 Үндсэн хөрөнгийн ашиглагдах хугацаа

Компанийн удирдлага нь үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон холбогдох элэгдлийн зардлыг тооцоолдог. Энэхүү тооцооллыг ижил шинж чанар, үүрэгтэй хөрөнгийн бодит ашиглалтын хугацаанд суурилан хийдэг. Энэ нь техник технологийн томоохон шинэчлэл, өрсөлдөгчдийн салбарын хөдөлгөөнд үзүүлж буй хариу үйлдлийн үр дүнд их хэмжээгээр өөрчлөгдөж болно. Удирдлага өнөөгийн тооцоолсон ашиглалтын хугацаа нь өмнө нь тооцоолсон ашиглалтын хугацаанаас бага гэж үзвэл элэгдлийн зардлыг нэмэгдүүлж, эсвэл техник болон стратегийн хувьд хоцрогдсон, хаягдсан эсвэл борлуулсан хөрөнгийг данснаас хасаж эсвэл үнэ цэнийг бууруулдаг. Компанийн хөрөнгийн ашиглах хугацааг хэрхэн тодорхойлсныг Тодруулга 6.9-с харна уу.

3.5.2 Бараа материалын цэвэр боломжит үнэ цэнийг тооцоолох

Компани нь тайлант хугацааны эцэст бараа материалыг өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэнийн аль багаар нь хэмжинэ. Цэвэр боломжит үнэ цэнэ гэж бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад бараа материалыг худалдан борлуулахаар тооцоолж буй үнээс түүнийг борлуулахад шаардагдах тооцсон зардлыг хассан дүн юм. Гэмтэлтэй, хоцрогдсон болон удаан хугацаанд хөдөлгөөнд ороогүй бараа материал байгаа эсэхийг удирдлагын зүгээс тогтмол хянадаг.

Компани өөрийн тооцооллыг үнэн зөв, бодитой гэж үзэж байгаа боловч аливаа бодит нөхцөл байдал эсвэл нөлөө бүхий хүчин зүйлсээс шалтгаалан тооцоололд өөрчлөлт орсон тохиолдолд ашиг, алдагдал болон өмчид материаллагаар нөлөө үүсэж болзошгүй.

3.5.3 Бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Компани нь хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо тухайн зах зээл дээрх хамгийн сайн ажиглагдахуйц мэдээллийг ашиглахыг зорьдог. Бодит үнэ цэнийг үнэлгээний арга барилд ашиглагдах өгөгдлүүдэд үндэслэн бодит үнэ цэнийн шатлалаар дараах түвшинд ангилдаг:

- Түвшин 1: Ижил төстэй хөрөнгө, өр төлбөрийн идэвхтэй зах зээлийн жишиг үнэ (тохируулагдаагүй).
- Түвшин 2: Түвшин 1 дэх идэвхтэй зах зээл дээрх хөрөнгө, өр төлбөрийн жишиг үнээс бусад шууд (жишээлбэл: үнэ) болон шууд бусаар (жишээлбэл: үнээс хамааралтай) ажиглаж болох өгөгдлүүд.
- Түвшин 3: Ажиглаж болох зах зээлийн өгөгдөлд үндэслээгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн өгөгдөл (ажиглаж болохооргүй өгөгдлүүд)

Хэрэв бодит үнэ цэнийн шатлалын түвшин хооронд шилжсэн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг хэмжихэд олон төрлийн өгөгдөл ашигласан бол Компани хөрөнгө, өр төлбөрийг бүх хэмжсэн үнэ цэнд нөлөөлөхүйц бодит үнэ цэнийн шатлалын дундах өгөгдлийн хамгийн бага түвшинд ангилах ба түвшин хоорондын шилжилтийг тухайн шилжилт хийгдсэн тайлант үеийн эцэст хүлээн зөвшөөрнө.

4 Шинэ буюу шинэчилсэн стандарт болон тайлбар тодруулгуудын хэрэгжилт

Дараах нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан стандартууд 2023 оны 01-р сарын 01-нээс хүчин төгөлдөр болсон боловч Компанид мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлээгүй:

СТОУС17-Даатгалын гэрээ;

НББОУС 1 ба СТОУС Практик Мэдэгдлийн 2-г оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд-Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга;

НББОУС 8-ын нэмэлт өөрчлөлт-Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт;

НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт – Дан ганц ажил гүйлгээнээс үүссэн хөрөнгө, өр төлбөрт хамаарах хойшлогдсон татвар;

СТОУС 17 болон СТОУС 9-ийн анхны хэрэгжүүлэлт – Харьцуулагдах мэдээлэл (СТОУС 17-ийн нэмэлт өөрчлөлт).

2023 оны 05-р сарын 23-нээс хүчин төгөлдөр болсон нэмэлт өөрчлөлтүүд:

Олон улсын татварын шинчлэл – Хоёр баганат моделийн зарчим – НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт.

5 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд

Байгууллагын санхүүгийн тайланг батлан гаргах үед батлагдсан байсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа СТОУС, НББОУС-уудын шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүдийг дор тодруулсан болно. Байгууллага эдгээрийг хэрэгжиж эхлэхээр хүлээгдэж буй үеэс дагаж мөрдөнө.

2024 оны 01-р сарын 01-нээс хойш буюу түүнээс хойш эхлэх жилийн тайлант үеүдэд заавал дагаж мөрдөх зарим шинэ стандарт, тайлбарууд:

- НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Шалгуур үзүүлэлт бүхий эргэлтийн бус өр төлбөр.

- НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Эргэлтийн ба Эргэлтийн бус өр төлбөрийн ангилал.
- СТОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Борлуулаад буцаан түрээслэх ажил гүйлгээний түрээсийн өр төлбөр.
- НББОУС 7 болон СТОУС 7-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Бэлтгэн нийлүүлэгчийн санхүүжилтийн тохиролцоо.

2025 оны 01-р сарын 01-нээс хойш буюу түүнээс хойш эхлэх жилийн тайлант үеүдэд заавал дагаж мөрдөх зарим шинэ стандарт, тайлбарууд болон Сонголттойгоор мөрдөх боломжтой мөрдөх хугацааг тодорхойгүйгээр хойшлуулсан шинэ стандарт тайлбарууд:

- НББОУС 21-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Арилжигдах боломжгүй байх.
- СТОУС 10 болон НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлт – Хөрөнгө оруулагч болон хараат эсвэл хамтарсан компанийн хөрөнгийн борлуулалт эсвэл худалдах үнэ.

Байгууллагын санхүүгийн тайланд эдгээр шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд доорх зүйлсээс бусдаар томоохон нөлөө үзүүлэхгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

Өр төлбөрийг богино болон урт хугацааны гэж ангилах – НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт

2020, 2022 онд гарсан эдгээр нэмэлт, өөрчлөлтүүд нь өр төлбөрийг богино хугацаатай эсвэл урт хугацаатай гэдгийг тодорхойлох шаардлагыг тодорхой болгох зорилготой бөгөөд мөн ирээдүйн зээлийн шалгуур үзүүлэлтийн биелэлттэй холбоотойгоор урт хугацааны өр төлбөрийн талаар шинэ тодруулга бэлтгэхийг шаардсан. Нэмэлт өөрчлөлтүүд нь 2024 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс хойшхи тайлант жилийн хугацаанд хамаарна.

Байгууллага нь тодорхой зээлийн шалгуур үзүүлэлт бүхий хэд хэдэн банкны барьцаат зээлтэй. 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар урт хугацаат гэж ангилсан өр төлбөрүүд нь ирээдүйн зээлийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангахгүйгээс гэрээний дагуу төлөх хугацаанаас өмнө эргэн төлөлт хийх шаардлага үүсч болно. Байгууллага эдгээр өр төлбөрийн ангилал болон холбогдох тодруулгад оруулсан өөрчлөлтийн болзошгүй нөлөөллийг үнэлэх шатандаа явж байна.

6 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо

6.1 Эргэлтийн болон эргэлтийн бус хөрөнгө, урт ба богино хугацаат өр төлбөрийн ангилал

Компани нь санхүүгийн тайландаа хөрөнгийг эргэлтийн ба эргэлтийн бус, өр төлбөрийг урт ба богино хугацаат гэж ангилдаг. Хөрөнгө нь доорх тохиолдолд эргэлтийн байдаг:

- Эргэлтэд оруулахаар тооцоолж буй мөн хэвийн үйл ажиллагааны үед хэрэглэх зорилготой
- Зөвхөн арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй
- Тайлант үеийн дараах 12 сарын дотор эргэлтэд орохоор хүлээгдэж буй эсвэл
- Тайлант үеийн дараах 12 сарын дотор өр төлбөр төлөх болон солилцохыг хязгаарлаагүй бэлэн мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Бусад бүх хөрөнгө эргэлтийн бус гэж ангилагддаг. Доорх тохиолдолд өр төлбөр нь богино хугацаатай байна:

- Хэвийн үйл ажиллагааны циклд төлөгдөхөөр хүлээгдэж буй
- Зөвхөн арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй
- Тайлант үеийн дараах 12 сарын дотор төлөгдөхөөр хүлээгдэж буй эсвэл
- Тайлант үеийн дараах 12 сарын дотор өр төлбөр барагдуулах хугацааг хойшлуулах нөхцөлт бус эрх байхгүй

Компани нь бусад бүх өр төлбөрийг урт хугацаат гэж ангилдаг.

6.2 Гадаад валютын хөрвүүлэг

Компанийн санхүүгийн тайланг Компани үйл ажиллагааны мөнгөн тэмдэгт болох Монгол төгрөгөөр илэрхийлнэ. Гадаад валютын гүйлгээг анх бүртгэхдээ гүйлгээ хийгдсэн өдрийн ханшаар үйл ажиллагааны мөнгөн нэгж рүү хөрвүүлж бүртгэнэ. Гадаад валютаар бүртгэгдсэн мөнгөн хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн ханшаар дахин хөрвүүлдэг.

Мөнгөн зүйлсийн төлөгдсөн эсвэл хөрвүүлснээс үүссэн бүх зөрүүг ашиг, алдагдлын тайланд бүртгэнэ.

Түүхэн өртөг нь гадаад валютаар хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлүүдийг анхны гүйлгээний өдрийн ханшаар хөрвүүлнэ. Бодит үнэ цэнэ нь гадаад валютаар хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлүүдийг бодит үнэ цэнэ тодорхойлогдсон өдрийн ханшаар хөрвүүлнэ. Бодит үнэ цэнээрээ хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлсийг хөрвүүлснээс үүссэн олз, гарзыг тухайн зүйлийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн олз, гарзыг хүлээн зөвшөөрөхтэй адилаар авч үзнэ.

6.3 Харилцагчтай байгуулсан гэрээний орлого

Харилцагчидтай хийсэн гэрээний орлогыг бараа бүтээгдэхүүн борлуулсан эсвэл үйлчилгээг үзүүлсний үр дүнд компанийн хүлээж авахаар хүлээгдэж буй орлогыг тусгасан дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Орлогыг хүлээн зөвшөөрөхөөс өмнө дараах тусгай хүлээн зөвшөөрөлтийн шаардлагуудыг хангах ёстой.

6.4 Хүүгийн орлого

Хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн аргад үндэслэн хүлээн зөвшөөрнө. Үр ашигт хүүгийн арга гэдэг нь хорогдуулсан өртгөөр хэмждэг санхүүгийн бүх хэрэглүүр, хүүгийн орлогыг шаардлагатай үед санхүүгийн хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн бүртгэлийн дүнтэй цэвэршүүлсэн богино хугацааны буюу санхүүгийн хэрэглүүрийн таамагласан хугацаанд тооцоолсон, ирээдүйд хүлээж авах буюу төлөх мөнгөн урсгалын бууруулсан хүүгийн түвшинг ашиглах арга юм. Хүүгийн орлогыг ашиг алдагдлын тайлангийн “Бусад орлого”-д бүртгэнэ.

6.5 Гэрээний өр төлбөр

Урьдчилж орсон орлого гэдэг нь Компани харилцагчтай тохиролцон бараа бүтээгдэхүүн борлуулсан эсвэл үйлчилгээ үзүүлснээр нөхөн төлбөр хүлээн авсан бол (хүлээн авах бол) хүлээх хариуцлага юм. Хэрвээ Компани бараа бүтээгдэхүүн борлуулах эсвэл үйлчилгээ үзүүлэхээс өмнө харилцагч төлбөрийг төлбөл, төлбөр хийгдсэн өдөр эсвэл хийгдэх ёстой өдөр (аль эртээр нь) урьдчилж орсон орлогыг хүлээн зөвшөөрнө. Компани гэрээний дагуу үүргээ гүйцэтгэж дуусах үед урьдчилж орсон орлогыг орлого гэж хүлээн зөвшөөрнө.

6.6 Зардал

Зардлууд нь тайлант хугацааны үед өөрийн хөрөнгийг бууруулж (хувьцаа эзэмшигчдэд ногдол ашиг олгохоос бусад бууралт) буй эдийн засгийн өгөөжийн гадагшлах урсгал, хөрөнгийн бууралт, өр төлбөрийн нэмэгдлээс үүснэ. Зардлуудыг гарсан үед нь ашиг алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

6.7 Ажилчдын тэтгэмж

6.7.1 Богино хугацааны тэтгэмж

Цалин хөлс болон түүнтэй холбогдох бусад зардлуудыг Компанийн ажилтнуудаас холбогдох үйлчилгээг үзүүлсэн тухайн жилд нь зардалд тусгана. Ажилтнуудад ээлжийн амралт зэрэг богино хугацааны чөлөөтэй үед нөхөн олговрыг ажилласан жилийг нь харгалзан олгодог бөгөөд өвчтэй байх хугацааны нөхөн олговрыг цаг тухайд нь олгодог.

6.7.2 Заавал төлөх даатгалын шимтгэлүүд

Монгол улсын холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу Монгол улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа компаниуд нь Монгол улсын эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлнө. Эдгээр шимтгэлийг гарсан хугацаанд нь ашиг, алдагдлын тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

6.8 Татвар

6.8.1 Тайлант хугацааны орлогын албан татвар

Одоогийн болон өмнөх тайлант хугацааны өнөөгийн албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг татварын байгууллагаас буцаан авахаар хүлээж байгаа эсвэл татварын байгууллагад төлөх дүнгээр хэмжинэ. Энэ дүнг тооцоолоход хэрэглэсэн татварын хувь хэмжээ, татварын хуулиуд нь санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж байсан.

Удирдлага НББ-ийг хэрхэн хөтлөхийг холбогдох татварын хууль, журмуудад тодорхой зааж өгөөгүй, нэмэлт тайлбар тодруулга шаардлагатай тийм шинэ нөхцөл байдал үүссэн эсэхийг тодруулахын тулд тодорхой хугацаа тутамд татварын тайлангаа хянаж үздэг ба шаардлагатай бол сан байгуулдаг.

6.8.2 Хойшлогдсон орлогын албан татвар

Хойшлогдсон орлогын албан татварыг тайлагналын өдрийн байдлаарх хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн бүртгэлийн дүн хоёрын хооронд түр зөрүүний дүнгээс тайлан тэнцлийн аргыг хэрэглэн тооцдог.

Хойшлогдсон албан татварын өр төлбөрийг дор дурдсанаас бусад бүх түр зөрүүнд хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- Хойшлогдсон албан татварын өр төлбөр нь гүүдвилийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед эсвэл бизнесийн нэгдлийн бус хөрөнгө, өр төлбөрийн гүйлгээнээс үүссэн, уг гүйлгээ нь НББ-ийн ашиг (алдагдал), татвар ногдох ашиг (алдагдал) – ийн аль алинд нөлөө үзүүлэхгүй байгаа үед,
- Түр зөрүү нь охин болон холбоотой компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт ба хамтарсан компани дахь ашиг сонирхол зэрэгтэй холбоотойгоор үүссэн, түр зөрүүг хэзээ арилгахыг толгой компани, хөрөнгө оруулагч эсвэл хамтрагч тал хянаж байгаа, түр зөрүү нь ойрын хугацаанд арилахгүй байх магадлалтай байгаа үед

Дор дурдсанаас бусад тохиолдолд хойшлогдсон орлогын албан татварын хөрөнгийг татвар ногдох орлогоос хасагдах бүх түр зөрүүнүүд, ирээдүйд шилжүүлэн тооцох, ашиглаагүй татварын бүх хөнгөлөлт ба алдагдлуудад (эдгээр түр зөрүү, хөнгөлөлт, алдагдлуудыг хасаж болох татвар ногдох орлогын ирээдүйд орж ирэх нь тодорхой болсон үед) хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- Татвар ногдох орлогоос хасагдах түр зөрүүтэй холбоотой хойшлогдсон албан татварын хөрөнгө нь бизнесийн нэгдлийн бус хөрөнгө, өр төлбөрийн гүйлгээг анх хүлээн зөвшөөрөх үед үүссэн ба гүйлгээ гарах үед, НББ-ийн болоод татварын ашиг (алдагдал) – ийн аль алинд нөлөө үзүүлэхгүй байгаа үед;
- Татвар ногдох орлогоос хасагдах түр зөрүү нь охин болон холбоотой компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт ба хамтарсан компани дахь ашиг сонирхолтой холбоотойгоор үүссэн бол хойшлогдсон албан татварын хөрөнгийг, түр зөрүү нь ойрын хугацаанд арилах магадлалтай, түр зөрүүг хасаж болох татвар ногдох орлого орж ирэх нь тодорхой болсон үед зөвхөн хүлээн зөвшөөрнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүртгэлийн дүнг тайлант хугацаа бүрийн эцэст хянаж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хэсэгчлэн эсвэл бүхлээр нь нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхойгүй болсон үед харгалзах хэмжээгээр хөрөнгийн дүнг бууруулна. Хүлээн зөвшөөрөөгүй хойшлогдсон татварын хөрөнгийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст дахин үнэлж үзэх ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг нөхөн олж авахад хүрэлцэхүйц хэмжээний татвар ногдох орлого цаашид орж ирэх нь тодорхой болсон үед харгалзах хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийн тайлант хугацааны эцсийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж буй татварын хувь хэмжээнүүд дээр үндэслэн хөрөнгийг борлуулах, өр төлбөрийг барагдуулах тайлант хугацаанд хэрэглэгдэхээр хүлээгдэж буй татварын хэмжээгээр хойшлогдсон татварыг тооцно.

Хэрэв өнөөгийн татварын хөрөнгийг татварын өр төлбөрт суутгуулах хууль ёсны эрхтэй бөгөөд хойшлогдсон татварууд нь нэг татвар төлөгч аж ахуйн нэгж ба нэг татварын байгууллагатай холбоотой байгаа бол хойшлогдсон албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэршүүлж болно.

6.8.3 Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар

Орлого, зардал болон хөрөнгүүд нь доорхоос бусад тохиолдолд Нэмэгдсэн Өртгийн Албан Татвар (НӨАТ) –гүй цэвэр дүнгээр хүлээн зөвшөөрөгддөг:

- Хөрөнгө эсвэл үйлчилгээг худалдан авахад төлсөн НӨАТ–ыг татварын байгууллагаас буцаан авах боломжгүй үед уг НӨАТ–ыг хөрөнгө худалдан авалтын өртгийн нэг хэсгээр эсвэл зардлын нэг хэсгээр (аль тохиромжтойгоор) хүлээн зөвшөөрнө.
- НӨАТ–ын дүн орсон дүнгээр илэрхийлэгдэх авлага ба өглөг.

Татварын байгууллагаас авах эсвэл татварын байгууллагад өгөх өглөгийн цэвэр дүнг санхүүгийн байдлын тайланд авлага эсвэл өглөгийн нэг хэсэг болгон толилуулна.

6.9 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийг анхны өртгөөр нь бүртгэнэ. Үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөх шаардлагууд хангагдсан тохиолдолд л тухайн үндсэн хөрөнгийн сольсон хэсгийн өртгийг тухай бүрд нь энэ өртөгт оруулна. Үндсэн хөрөнгийн томоохон хэсгийг үе шаттайгаар солих шаардлагатай болсон үед Компани нь ийм хэсгүүдийг тусдаа ашиглалтын хугацаа, элэгдэлтэй бие даасан хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрнө. Үүнтэй адил, үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрөх шаардлагууд хангагдсан бол үндсэн хяналт хийх үед түүний өртгийг үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн дүнд оруулна. Бусад бүх засвар үйлчилгээний зардлыг гарсан үед нь ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгана.

Хүлээн зөвшөөрсний дараах үед компьютер, бусад хөрөнгө, тавилга эд хогшил ба машин тоног төхөөрөмж нь хуримтлагдсан элэгдэл ба хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан өртгөөр илэрхийлдэг. Үндсэн хөрөнгийг дараах ашиглалтын хугацааны туршид, шулуун шугамын аргыг ашиглан хорогдуулна:

Хөрөнгийн төрөл	Ашиглалтын хугацаа (жилээр)
Барилга	25 жил
Тоног төхөөрөмж	10 жил
Автомашин	10 жил
Тавилга	10 жил
Компьютер	2 жил
Бусад хөрөнгө	10 жил

Үндсэн хөрөнгийг худалдан борлуулах үед эсвэл түүний ашиглалт, борлуулалтаас ирээдүйд эдийн засгийн үр ашгийн хүлээлт үгүй болсон үед үл хүлээн зөвшөөрнө.

Үндсэн хөрөнгийн борлуулалтын цэвэр орлого (хэрэв байгаа бол), дансны цэвэр үнэ хоёрын зөрүүг орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө. Үндсэн хөрөнгийн үлдэх өртөг, ашиглалтын хугацаа, элэгдлийн арга нь өмнө хийгдсэн тооцоолол ба үндсэн хөрөнгөд агуулагдаж буй ирээдүйн эдийн засгийн үр ашгийн хүлээгдэж буй хэрэглээний хэв загварт нийцэж байгаа гэдгийг баталгаажуулах үүднээс үндсэн хөрөнгийн үлдэх өртөг, ашиглалтын хугацаа, элэгдлийн аргыг санхүүгийн жилийн эцэс бүрд хянаж үздэг.

6.10 Санхүүгийн хөрөнгө ба Санхүүгийн өр төлбөр

Санхүүгийн хэрэглүүр нь нэг байгууллагын санхүүгийн хөрөнгийг өсгөж нөгөө байгууллагын санхүүгийн өр төлбөр эсвэл эздийн өмчийг өсгөдөг аливаа гэрээ юм.

6.10.1 Санхүүгийн хөрөнгө

Анхны хүлээн зөвшөөрөлт болон хэмжилт

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнээр нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд эсвэл ашиг алдагдлын тайланд бүртгэдэг ба дараа нь хорогдуулсан өртгөөр нь хэмждэг. Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээний шинж тэмдгийг харгалзан үзэж мөн Компанийн уг санхүүгийн хөрөнгийг зохицуулах бизнесийн моделийг харгалзан ангилна. Санхүүгийн томоохон хэсгийг агуулаагүй эсвэл практик хэрэглээ хийгээгүй авлагын данснаас бусад санхүүгийн хөрөнгийг анхлан бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг.

Ашиг алдагдлын тайланд бодит үнэ цэнээр бүртгэгдээгүй санхүүгийн хөрөнгийг гүйлгээний өртгөөр бүртгэнэ. Санхүүгийн томоохон хэсгийг агуулаагүй эсвэл практик хэрэглээ хийгээгүй авлагын дансыг НББОУС 9-ийн дагуу гүйлгээний дүнгээр нь хэмждэг. “Харилцагчтай хийсэн гэрээний орлого” хэсгийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг харна уу.

Санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртөгт ангилж хэмжихийн тулд, эсвэл бусад ашиг алдагдлын тайланд бодит үнэ цэнээр бүртгэхийн тулд санхүүгийн хөрөнгө нь мөнгөн гүйлгээний “үндсэн болон хүүгийн төлбөр (ҮБХТ)” хэсгийн үндсэн дүнгийн үлдэгдлийг ихэсгэх хэрэгтэй. Энэхүү үнэлгээг ҮБХТ тест гэж нэрлэдэг бөгөөд хэрэглүүрийн түвшинд хийдэг. Компанийн санхүүгийн хөрөнгийг зохицуулдаг бизнес модель нь мөнгөн гүйлгээг үүсгэхийн тулд санхүүгийн хөрөнгийг хэрхэн зохицуулдаг талаар дурдсан байдаг. Мөнгөн гүйлгээ нь гэрээт мөнгөн гүйлгээг цуглуулснаас, санхүүгийн хөрөнгийг борлуулснаас, эсвэл аль алианаас нь үүсэх эсэхийг бизнес модель нь тодорхойлдог.

Хуулийн дагуу тодорхой цаг хугацаанд санхүүгийн хөрөнгийг хүргэхийг шаарддаг худалдан авалт эсвэл борлуулалт нь худалдаа хийсэн өдрөөр хүлээн зөвшөөрөгддөг. Жишээлбэл: Компани хөрөнгийг худалдаж авсан эсвэл борлуулсан өдөр.

Дараах үеийн хэмжилт

Дараах үеийн хэмжилтийн зорилгоор санхүүгийн хөрөнгийг дөрөв ангилдаг:

- Хорогдуулсан өртгөөр нь бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (өрийн хэрэглүүр)
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэгдэх, хуримтлагдсан ашиг, алдагдлыг орлого, зардлын тайланд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (өрийн хэрэглүүр)
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэгдэх, хуримтлагдсан ашиг, алдагдлыг орлого, зардлын тайланд бүртгэхгүй санхүүгийн хөрөнгө (ээдийн өмчийн хэрэглүүр)
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь ашиг алдагдлын тайланд бүртгэгдэх санхүүгийн хөрөнгө

Хорогдуулсан өртгөөр нь бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (өрийн хэрэглүүр)

Энэ төрөл нь Компанид хамгийн их тохирдог. Дараах хоёр нөхцөл бүрдсэн тохиолдолд Компани санхүүгийн хөрөнгөө хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ:

- Гэрээт мөнгөн гүйлгээг цуглуулах зорилготой бизнесийн моделийн дагуу эзэмшдэг санхүүгийн хөрөнгө.
- Үндсэн төлбөр болон үлдэгдэл үндсэн дүнгийн хүүгийн төлбөр болох мөнгөн гүйлгээг тодорхой өдрүүдэд бий болгодог санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний нөхцөлүүд.

Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө нь тайлангийн дараа үед үр ашигт хүүгийн аргаар хэмжигдэх ба үнэ цэнийн бууралтад орно. Хөрөнгө нь үл хүлээн зөвшөөрөгдөх, өөрчлөгдөх эсвэл үнэ цэнийн бууралтад орсон тохиолдолд олз гарзыг ашиг алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө нь худалдааны болон бусад авлага, мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө зэргээс бүрдэнэ.

Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Дараах тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг (хэрэглэх боломжтой бол, санхүүгийн хөрөнгийн хэсгийг эсвэл хоорондоо төсөөтэй нэг бүлэг санхүүгийн хөрөнгийн хэсгийг) үл хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- Тухайн хөрөнгөөс мөнгөн урсгал хүлээн авах эрх нь дууссан;
- Компани нь тухайн хөрөнгөөс мөнгөн урсгал хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн эсвэл "дамжуулан өнгөрөөх" хэлцлийн дагуу хүлээн авсан мөнгөө нийт дүнгээр нь удаан хугацаагаар саатуулалгүйгээр гуравдагч талд төлөх үүрэг хүлээсэн; мөн: а) компани хөрөнгийн бараг бүх эрсдэл ба өгөөжийг шилжүүлсэн; эсвэл б) компани тухайн хөрөнгөтэй холбоотой эрсдэл ба өгөөжийг шилжүүлээгүй боловч хөрөнгийн хяналтыг шилжүүлсэн.

Компани хөрөнгөөс мөнгө хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн эсвэл "дамжуулан өнгөрөөх" хэлцэл хийсэн боловч хөрөнгөтэй холбоотой ихэнх эрсдэл, өгөөж болон хяналтыг шилжүүлээгүй тохиолдолд хөрөнгийг Компанийн уг хөрөнгөнд үргэлжлүүлэн оролцоор байх хэмжээгээр нь хүлээн зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд Компани холбогдох өр төлбөрийг мөн хүлээн зөвшөөрнө. Шилжүүлсэн хөрөнгө ба холбогдох өр төлбөрийг Компанийн хадгалж үлдсэн эрх, үүргийг тусган харуулсан сууриар хэмжинэ.

Энэхүү үргэлжилсэн оролцоо нь шилжүүлсэн хөрөнгийн баталгаа хэлбэртэй байвал оролцоог тус хөрөнгийн анхны бүртгэлийн дүн ба Компанийн төлөх шаардлагатай болох хамгийн их дүнгийн аль багаар хэмжинэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Компани нь бодит үнэ цэнийн бууралт нь ашиг алдагдлын тайланд бүртгэгдэхгүй бүх өрийн хэрэглүүрийн хувьд “зээлийн үнэ цэнийн хүлээгдэж буй алдагдал (ЗҮЦХА)” – ыг тооцож сан байгуулна. ЗҮЦХА нь гэрээний дагуу хийгдэх мөнгөн гүйлгээ ба Компанийн хүлээж буй бүх мөнгөн урсгалуудыг анхны үр ашигт хүүг ашиглан тооцоолж хассан дүнгийн зөрүү дээр суурилдаг. Компанийн хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалууд гэдэг нь гэрээний барьцаа хөрөнгө эсвэл гэрээний нөхцөлтэй салшгүй холбоотой зээлийн бусад сайжруулалтын мөнгөн урсгалуудыг хэлнэ.

ЗҮЦХА-г хоёр үе шатаар хүлээн зөвшөөрнө. Хэрэв анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт гараагүй бол ЗҮЦХА-г дараагийн 12 сарын болзошгүй алдагдлын магадлалд үндэслэнэ. Анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц ихэссэн тохиолдолд төлбөрийн хугацааг үл харгалзан үлдсэн бүх хугацааны туршид хүлээгдэж буй ЗҮЦХА-г байгуулна.

Компанийн зүгээс гэрээний төлбөр хугацаа 90 хоногоос хэтэрсэн тохиолдолд авлагын эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн гэж үздэг.

Компанийн гэрээний төлбөр 365 хоногоос дээш хугацаагаар хэтэрсэн тохиолдолд тухайн санхүүгийн хөрөнгийг алдагдал гэж үзнэ. Гэвч зарим тохиолдолд Компанийн хугацаанаас үл хамааран гэрээний үлдэгдэл төлбөрийг бүрэн хэмжээгээр авах магадлал багатай байна гэж үзвэл тухайн санхүүгийн хөрөнгийг алдагдал гэж тооцож болно. Гэрээнд заасан мөнгөн урсгалыг олох хүлээлт байхгүй гэж үзсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасна.

6.10.2 Санхүүгийн өр төлбөр

Анхны хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт

Санхүүгийн өр төлбөрийг аль зохистой ангилалд нь бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь орлого, зарлагын дансанд бүртгэгдэх, зээл ба зээллэг, эсвэл үр нөлөөтэй хейджингийн хэрэглүүрээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Бүх санхүүгийн өр төлбөрүүдийг анх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөх ба зээл, зээллэг болон өр төлбөрийн хувьд шууд хамааралтай гүйлгээний зардлыг хассаны дараах дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Компанийн санхүүгийн өр төлбөрт бусад өр төлбөр болон холбоотой талын өр төлбөр орно. Бүх санхүүгийн өр төлбөрийг зээл ба зээллэг гэж ангилдаг.

Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн өр төлбөрийг төлөхөөс чөлөөлөгдсөн, өр төлбөр цуцлагдсан эсвэл хугацаа нь дууссан бол үл хүлээн зөвшөөрдөг. Хэрэв одоо байгаа санхүүгийн өр төлбөрийн зээлдүүлэгч нь хэвээрээ боловч ялгаатай нөхцөлтэй зээлийн гэрээгээр сольсон эсвэл одоо байгаа зээлийн нөхцөл эрс өөрчлөгдсөн бол эдгээр өөрчлөлт шинэчлэлтийг анхны санхүүгийн өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлт ба шинэ өр төлбөрийн хүлээн зөвшөөрөлт гэж үзэх ба бүртгэлийн дүнгийн зөрүүг орлого, зардлын дансанд хүлээн зөвшөөрнө

6.10.3 Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг цэвэршүүлэх

Хэрэв байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн дүнгүүдийг цэвэршүүлэх хуулиар олгогдсон эрхтэй, тооцоог цэвэр дүнгээр нь барагдуулах, эсвэл хөрөнгийг борлуулж өр төлбөрийг нь барагдуулах ажлыг нэгэн зэрэг хийхээр зэхэж байгаа л бол санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг хооронд нь цэвэршүүлэн, цэвэр дүнгээр тайлан тэнцэлд толилуулах эрхтэй.

6.10.4 Санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ

Санхүүгийн хэрэглүүрийн богино хугацааны төлбөртэй холбоотойгоор уг хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэй ойролцоо байна гэж удирдлага тооцсон.

6.10.5 Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгөд бэлэн мөнгө болон банкин дахь дансанд байршуулсан мөнгө орно. Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн зорилгоор, банкин дахь бэлэн мөнгө нь дээр тодорхойлсноор банкин дахь харилцах болон богино хугацаат хадгаламжийн дүнгээс бүрдэнэ.

6.10.6 Түрээс

Тухайн гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээс агуулж байгаа эсэхийг тодорхойлохдоо гэрээний агуулга дээр үндэслэх ба гэрээг гүйцэтгэхэд тусгай хөрөнгийг ашиглах шаардлагатай эсэх ба гэрээ нь хөрөнгийг ашиглах эрхийг шилжүүлж байгаа эсэх зэргийг үнэлж үзэх шаардлагатай.

6.10.7 Компани түрээслэгч үед

Компани богино хугацаат түрээс болон бага үнэ цэнэ бүхий хөрөнгийн түрээснээс бусад бүх түрээсийн хүлээн зөвшөөрөлт болон хэмжилтийн нэг аргыг хэрэглэнэ. Компани түрээсийн төлбөрийг төлөөлж “түрээсийн өр төлбөр”-ийг хүлээн зөвшөөрч, тодорхойлсон хөрөнгийг түрээслэн ашиглах эрхийг төлөөлж “ашиглах эрхтэй хөрөнгө”-ийг хүлээн зөвшөөрнө.

6.10.8 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Компани ашиглах эрхтэй хөрөнгийг түрээсийн эхлэх өдөр (хөрөнгийг ашиглаж эхлэх боломжтой болсон өдөр) эхлэн хүлээн зөвшөөрнө. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдэл, аливаа үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хасаж өртгөөр нь хэмжих бөгөөд түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлэхэд тохируулна. Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөг нь хүлээн зөвшөөрөгдсөн түрээсийн өр төлбөр, анхны шууд өртөг, түрээсийн урамшууллыг хүлээн авахаас өмнө буюу өмнөх өдрөөс эхлэн хийсэн түрээсийн төлбөрүүд багтана. Ашиглах эрхтэй хөрөнгө нь оффисын түрээсийн хугацааны туршид буюу 3 жилийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар элэгдэх юм.

6.10.9 Түрээсийн өр төлбөр

Компани түрээсийн хугацааны туршид төлөх төлбөрүүдийн өнөөгийн үнэ цэнээр хэмжсэн түрээсийн өр төлбөрийг түрээс эхлэх өдөр хүлээн зөвшөөрнө. Түрээсийн төлбөр гэдэгт аливаа урамшуулал хөнгөлөлтийг хассан түрээсийн тогтмол төлбөрөөс гадна хувь хэмжээнээс хамаарах хувьсах шинжтэй төлбөр, үлдэгдэл үнийн баталгааны дагуу төлөхөөр хүлээгдэж буй төлбөрүүдийг хамруулан авч үзнэ. Хувьсах шинжтэй түрээсийн төлбөр нь ямар нэг индекс, хувь хэмжээнээс хамааралгүй (бараа материал үйлдвэрлэхэд зориулж гаргаагүй бол) бол түүнийг тайлант хугацааны зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

6.10.10 Өөрийн хөрөнгө

Энгийн хувьцааг өөрийн хөрөнгөнд ангилна. Энгийн хувьцааны ногдол ашгийг зарласан үедээ өөрийн хөрөнгөнд хүлээн зөвшөөрдөг. Өөрийн хөрөнгийн гүйлгээний өртөгт зөвхөн өөрийн хөрөнгийн гүйлгээнд шууд холбоотой гаднын нэмэгдүүлсэн өртгөөс бусад өртгийг оруулахгүй.

6.10.11 Болзошгүй өр төлбөр ба хөрөнгө

Болзошгүй өр төлбөрүүд нь санхүүгийн тайлангуудад хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй бөгөөд санхүүгийн тайлангийн тодруулгад толилуулдаг. Харин ирээдүйн эдийн засгийн үр өгөөжийг компани хүртэх магадлалтай болсон үед санхүүгийн тайлангийн тодруулгад толилуулна.

6.10.12 Холбоотой талууд

Холбоотой талууд гэдэгт Компанитай дараах байдлаар холбогдсон аж ахуй нэгж болон хувь хүн орно. Үүнд:

- a) Компанитай дараах байдлаар холбогдсон хувь хүн эсвэл тухайн хувь хүний ойрын төрөл садан:
  - i) Компанид дангаараа эсвэл хамтран хяналт тогтоосон;
  - ii) Компанид томоохон нөлөөлөлтэй эсвэл
  - iii) Компанийн эсвэл Компанийн толгой компанийн гол удирдах албан тушаалтнуудын нэг.
- b) Дараах нөхцөлүүдийн аль нэг нь биелсэн тохиолдолд аж ахуй нэгж нь Компанид хамааралтай болно. Үүнд:
  - i) Аж ахуй нэгж болон Компани нь нэг ижил Группийн гишүүд байх (толгой компани, охин компани болон нөгөө охин компани тус бүр нь бусадтайгаа холбоотой).

- ii) Нэг аж ахуй нэгж нь нөгөө аж ахуй нэгжийн хараат компани эсвэл хамтын хэлэлцээрт компани (эсвэл нөгөө аж ахуй нэгж нь гишүүн болох Компанийн хараат компани эсвэл хамтарсан хэлэлцээрт компани).
- iii) Аль аль аж ахуй нэгж нь нэг ижил гуравдагч этгээдийн хамтарсан хэлэлцээрт компаниуд.
- iv) Нэг аж ахуй нэгж нь гуравдагч аж ахуй нэгжийн хамтарсан хэлэлцээрт компани бөгөөд нөгөө этгээд нь гуравдагч аж ахуй нэгжийн хараат компани.
- v) Аж ахуй нэгж нь Компанийн эсвэл Компанитай холбоотой аж ахуй нэгжийн ажиллагсдыг урамшуулах зорилгоор ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмж олгодог. Хэрвээ Компани нь уг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг бол дэмжлэг хүртэж буй ажиллагсад нь мөн Компанитай холбоотой тал болно.
- vi) Аж ахуй нэгжийг (а)-д тодорхойлсон хувь хүн дангаараа эсвэл хамтран хяналт тогтоодог.
- vii) (а) (i)-д тодорхойлсон хувь хүн нь аж ахуй нэгжид томоохон нөлөөлөлтэй эсвэл уг аж ахуй нэгжийн (эсвэл аж ахуй нэгжийн толгой компанийн) гол удирдах албан тушаалтнуудын нэг.
- viii) Аж ахуй нэгж нь эсвэл Компанийн аль нэг гишүүн нь Компани эсвэл Компанийн толгой компанид гол удирдах албан тушаалтай.

7 Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө данс нь дараах үлдэгдэлтэй байна.

(Төгрөгөөр)	2022.12.31	2023.12.31
Касс дахь бэлэн мөнгө	286,013,720.70	550,803,542.02
Харилцах дахь мөнгө	15,819,945.56	20,713,461.95
Дүн	301,833,666.26	571,517,003.97
1.1 Касс дахь бэлэн мөнгө		
(Мянган төгрөгөөр)	2022.12.31	2023.12.31
Төгрөг	286,013,720.70	550,803,542.02
Дүн	286,013,720.70	550,803,542.02
1.2 Банкин дах харилцах данс		
(валютаар)	2022.12.31	2023.12.31
Төгрөг MNT	15,819,945.56	20,713,461.95
Ам доллар USD	-	-
Дүн	15,819,945.56	20,713,461.95

8 Дансны авлага болон бусад авлага

Дансны авлагын хураангуй дараах байдалтай байна.

(Төгрөгөөр)	2022.12.31	2023.12.31
Дансны авлага	16,241,701.84	17,495,784.15
Найдваргүй авлагын эрсдэлийн сан	-	-
Дүн	16,241,701.84	17,495,784.15

Компани нь 2022 онд СТОУС 9 буюу санхүүгийн хөрөнгийн бүртгэх тайлагнах стандартыг хэрэгжүүлсэн. Найдваргүй авлагын эрсдэлийн сан байгуулаагүй.

Борлуулалтын авлагын насжилтыг хоногоор дараах байдлаар харуулав.

(Төгрөгөөр)	0-90 хоног	90-180 хоног	180-270 хоног	270-360 хоног	360 дээш хоног	Нийт
Дансны авлага	17,495,784.15	-	-	-	-	17,495,784.15
Эрсдэлийн сан	-	-	-	-	-	-
Дүн	17,495,784.15	-	-	-	-	17,495,784.15